

Çeviri Yazılar / *Translations*

Mesleki Gelişim Aracı Olarak Facebook Grupları: Okul Kütüphanecilerinin Bakışı

*Facebook Group as an Informal Professional Development Tool: Perception of School Library Professionals**

Zakir Hossain**

Çev.: Atakan Aydın***

Abstract

Facebook offers the ability to its users to create a group on a specific subject or interest and ask friends and acquaintances to join and share information, which is entirely driven by them. The purpose of the study was to explore and understand school librarians' participation in social network particularly Facebook group; to what extent Facebook group becomes a catalyst for advancing their professional knowledge, and whether and how Facebook group adds value to the complex process of school librarians' professional development. The successive objectives were to understand the current and future professional learning trends in school librarianship analyzing Facebook group posts.

An online questionnaire was posted to selected Facebook groups and sent to two (2) school librarians' listservs, and 404 usable responses were received. Study findings indicate that with the Facebook group, School Library Professionals (SLPs) are able to stay informed with new knowledge in their field by exchanging information, opportunities and ideas. The findings also confirm that more and more SLPs are using, or at the very least, experiencing Facebook groups as an informal Professional Development Tool (PDT). Study data shows that 78.4 percent of SLPs desire to see posts related to 'teaching resources' and 63.8 percent 'how

* Bu çalışma 4-8 Ağustos 2017 tarihlerinde Long Beach California State University'de yapılan 46. Uluslararası Okul Kütüphanecileri Konferansında sunulmuştur.

This work was presented at the 46th International School Librarians Conference held at Long Beach California State University on August 4-8, 2017.

** *Teacher-Librarian & Extended Essay Coordinator. King Faisal School Riyadh. e-mail: amity.du@gmail.com; www.theresearchtl.net*

Öğretmen-Kütüphaneci. Riyad Kral Faysal Okulu

*** Robert Kolej Kütüphanesi Müdür Yardımcısı. e-posta: aaydin@robcol.k12.tr

Robert College Assitant Library Director

to use technology' on Facebook group which indicate the current professional learning trends of SLPs. Research skills tips (67.9%), makerspace ideas (57%) and how to collaborate with classroom teachers (51.6%) are also found to be the top future professional learning aspirations of SLPs.

This paper provides valid empirical evidence and highlights that many SLPs are using Facebook groups and 38.4 percent regarded it as a 'very useful tool' for professional development. The discussions that take place on Facebook groups empower and enhance librarians' professional practice and networking.

Keywords: School librarian; Facebook groups; social media; professional development; Librarianship.

Öz

Facebook, kullanıcılarına belirli bir konu alanında ya da ilgi alanları doğrultusunda grup oluşturma, tamamen kendi inisiyatiflerine bağlı olarak herhangi bir gruba katılma ve grup içinde bilgi paylaşımı olanağı sunmaktadır. Bu çalışmada, okul kütüphanecilerinin sosyal ağlara, özellikle Facebook gruplarına katılımı; Facebook'un okul kütüphanecilerinin mesleki gelişimine katkısı ve okul kütüphanecilerinin Facebook gruplarına mesleki gelişim bağlamında bakışı araştırılmıştır. Bu çalışmada ayrıca Facebook grup gönderileri, okul kütüphaneciliği alanındaki mevcut ve gelecekteki mesleki gelişim trendlerini ortaya koymak amacıyla analiz edilmiştir.

Seçilen Facebook gruplarına ve okul kütüphanecilerinden oluşan iki tartışma listesine çevrimiçi bir anket gönderilmiştir. Anketi 404 kişi yanıtlamıştır. Araştırma bulguları, okul kütüphanecilerinin Facebook grupları kanalıyla birbirleriyle bilgi alışverişi ve fikir paylaşımında bulduklarını göstermiştir. Bulgular ayrıca, giderek daha fazla okul kütüphanecisinin gayri resmi bir şekilde mesleki gelişim aracı olarak Facebook gruplarını kullandığını veya en azından deneyimlediğini doğrulamıştır. Araştırma verileri, okul kütüphanecilerinin %78,4'ünün eğitim/öğretim kaynaklarına (teaching resources) ve %63,8'inin teknolojiyi kullanımına ilişkin gönderilere ilgi duyduklarını göstermiştir.

Okul kütüphanecilerinin gelecekteki en önemli mesleki öğrenme hedefleri arasında, araştırma becerileri (%67,9), yaratım atölyeleri (%57) ve sınıf öğretmenleriyle iş birliği (%51,6) konuları bulunmaktadır.

Bu çalışma, birçok okul kütüphanecisinin Facebook gruplarını kullandığını ve %38,4'ünün bu grupları mesleki gelişim için "çok yararlı bir araç" olarak gördüğünü ampirik kanıtlarla ortaya koymaktadır. Facebook gruplarındaki tartışmalar, kütüphanecilerin mesleki uygulamalarını ve aralarındaki iletişimi güçlendirmekte ve geliştirmektedir.

Anahtar Sözcükler: Okul kütüphanecisi; Facebook grupları; sosyal medya; mesleki gelişim; kütüphanecilik.

Giriş

Günümüzün teknolojik ve ekonomik değişim hızı, insanların uzmanlık alanları arasındaki farkın dünya genelinde açılmasına neden olmaktadır. İnsanlar değişen ekonomik koşullarda başarılı olmak amacıyla yeni becerilere, kütüphaneciler de ortaya çıkan bu boşluğu kapatmaya ihtiyaç duymaktadır. Mesleki gelişim, sürekli öğrenmenin ve sahip olunan becerilerin geliştirilmesinin birincil mekanizması olarak düşünülür. ACRL (2000)'e göre "mesleki gelişim, akademik kütüphanecilerin kişisel mükemmelliğe olan bağlılığının önemli bir göstergesidir". Günümüzde İnternet kütüphanecilere, kişiselleştirilmiş öğrenme ve mesleki gelişimlerini gerçekleştirmeleri için dünyadaki meslektaşları ile aralarındaki etkileşime sosyal medya aracılığıyla çeşitli alanlarda geniş olanaklar sunmaktadır. Facebook vb. sosyal ağlar, tartışma, eğlence, iletişim, haber, reklamcılık ve mesleki gelişim için güçlü bir platform olarak hayatın her alanında kullanılmaktadır.

İnsanların görmek, kullanmak istediği şeylerin Facebook'ta özelleştirilebilir olması Facebook'un daha fazla insan tarafından kullanılmasını sağlamaktadır. Daha beş yıl öncesine kadar insanlar, Facebook'u arkadaşları ve aileleri ile hikâye, resim ve mesaj paylaşabildikleri bir ağ olarak algılandıkça, son yıllarda bu yaklaşımın gözle görülür bir şekilde değiştiği görülmektedir.

Günümüzde Facebook birçok kişi tarafından öğrenme yönetim sistemi, resmi olmayan etkili bir mesleki gelişim aracı ya da en azından mesleki iletişimi sağlayan bir dizi araç, biçim ve içerik sağlayıcı olarak değerlendirilmektedir (Wang ve diğerleri, 2012; Manca ve Ranieri, 2013; Ballantyne, Lowe ve Beddoe, 2017). Facebook'ta bireyler ya da organizasyonlar tarafından, küçük ve büyük grupların bir araya geldiği, ortak endişeleri tartıştıkları, tamamıyla kendilerinin oluşturduğu ve kendileri tarafından yönetilen gayri resmi öğrenme ortamlarında, mesleki gelişim üzerine bilgiler paylaşılmaktadır.

Facebook tabanlı etkileşimlerin gözle görülür gelişimi ve popülerliği, profesyonel olarak yalnız bırakıldığını hissederek okul kütüphanecilerini de etkilemiştir. Ancak şimdilerde kütüphaneciler, Facebook sayfaları ve Facebook grubu gibi Facebook'un farklı özelliklerini kütüphanenin pazarlaması, tanıtımı, mesleki gelişim ve iletişim amaçlı kullanmaktadır. ACRL (2000)'e göre kütüphaneciler, "kütüphanecilikle ilgili veya geleneksel olarak kütüphanelerle ilişkilendirilmemiş disiplinlere ait farklı kaynaklardan yoğun bir şekilde öğrenme fırsatları aramalıdır". Bu bağlamda, Facebook grupları çok yararlı bir mesleki gelişim aracı olarak düşünülebilir. Facebook, grup üyeleri ve takipçileri için sınırsız öğrenme fırsatları sunarken diğer çevrimiçi toplulukların bilgisine de katkı sağlamaktadır (Curtis, 2011).

Son zamanlarda, Facebook grupları bir eğitim aracı olarak değerlendirilmektedir. Chen (2014), Facebook grubunun bir Öğrenme Yönetim Sistemi (LMS) olarak ya da ek bir araç olarak kullanılabilirliğini iddia etmektedir. Bundan dolayı Facebook gruplarının üyeleri ve takipçileri, daha farklı bakış açısıyla dünyayı görebilmektedir. Facebook grupları hâlihazırda mevcut ve genellikle ücretsiz olduğu için kütüphanecilerin bu araçları mesleki gelişim ve iletişimlerinde kullanmaları için teşvik edilmektedir.

Araştırma Problemi

2006 yılından günümüze kadar, sosyal medya mesleki nedenlerle kütüphaneler ve kütüphaneciler arasında istikrarlı bir şekilde kabul görmüştür (Graham ve diğerleri, 2009; Hendrix ve diğerleri, 2009). Kütüphanecilerin uygulamaları topluluk içerisinde geliştikçe sosyal medya, tek boyutlu bir çevrimiçi yayın platformundan, hem kütüphane hem de kütüphane profesyonellerine değer katan çok boyutlu, toplumsal açıdan bağlantılı bir alana dönüşmektedir (Young ve Rossman, 2015).

Becerilerin eskidiği gelişen dünyada ortaya çıkan yeni güçlüklerle baş edebilmek için yeniden öğrenmeye ihtiyaç vardır. Onuoha (2013), diğer profesyoneller gibi, kütüphanecilerin de konferanslar, seminerler, çalıştaylar gibi organizasyonlar ile kendilerini geliştirdiğini ifade etmiştir.

Sosyal medya kullanımı, başta Facebook olmak üzere, kütüphaneler ve kütüphaneciler tarafından kütüphane kullanıcılarıyla iletişim kurmak ve mesleki gelişimi sürdürmek amacıyla büyük ölçüde önem kazanmıştır (Hagman ve Caletton, 2014; Ramsay ve Vecchione, 2014). Simons, Oceppek ve Barker (2016), Onuoha (2013), Kukreja, Sheehan, ve Riggins (2011) tarafından mesleki gelişim bağlamında sosyal medya platformlarına ilişkin yapılan son tartışmalarda diğer sosyal medya platformlarından ziyade Facebook'a odaklandıkları görülmektedir.

Facebook'u özellikle Facebook gruplarını çalışma nesnesi yapan, sahip olduğu teknolojidenden ziyade kütüphaneciliğin değişen ve gelişen tarafını öğrenmek ve mesleki iş birliğini gerçekleştirmek isteyen, bu platformu kullanan binlerce kütüphane profesyoneline kadar uzanan sosyo-teknik dinamiklerdir.

Bu konuyu ayrıntılarıyla ele alan araştırmalara ihtiyaç vardır. Bununla birlikte web sitelerinin hala kimler tarafından ne amaçla kullanıldığına ilişkin elimizde çok az veri bulunmaktadır. Olası zorluklara bakılmaksızın, Facebook grupları, kütüphanecilerin mesleki konulara ilişkin iletişimini artırmak için mükemmel bir fırsat sağlayabilir ancak kütüphanecilerin Facebook uygulamalarından hangi ölçüde yararlandığı, konu ile ilgili yayın sayısının çok az olmasından dolayı bilinmemektedir (Onuoha, 2013). Sonuç olarak, Facebook'un mesleki gelişim aracı olarak uzun vadeli etkilerini araştırmacıların anlamalarına yardımcı olacak çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır.

Araştırmanın Amacı

Kütüphanecilere çeşitli olanaklar sunan Facebook'un gayri resmi bir mesleki iletişim ve gelişim aracı olarak etkisini anlamak için detaylı araştırmalara gereksinim duyulmaktadır (Ayu ve Abrizah, 2011; Vassilakaki ve Garoufallou, 2015). Bugüne kadar özellikle Okul Kütüphanecilerine ilişkin Facebook grupları dikkate alındığında, Facebook gruplarının mesleki gelişime yönelik kullanımı konusunda çok az ampirik araştırma yapıldığı anlaşılmaktadır. Bu çalışma, okul kütüphanecilerinin Facebook gruplarını küresel bağlamda mesleki gelişim aracı olarak kullanabileceğini ortaya koymayı amaçlamaktadır. Bu çalışmadan elde edilen sonuçlar konuya ilişkin ileride gerçekleştirilecek çalışmalara katkı sağlayabilir.

Bu amacı gerçekleştirmek için, bu çalışmada ele alınan temel sorular şunlardır:

- Facebook gruplarının mesleki gelişim aracı olarak rolü nedir ve ne ölçüde bunu gerçekleştirebilmektelerdir?
- Facebook gruplarını takip etmekte karşılaşılan zorluklar nelerdir?
- Okul kütüphanecilerinin mevcut ve gelecekteki mesleki gelişim talepleri nelerdir?

Literatür Değerlendirmesi

Bir sosyal medya aracı olarak Facebook, önceki iletişim medya formlarıyla (Yahoo Groups vb.) karşılaştırıldığında hem gizlilik hem de grupların büyüklüğü bağlamında iletişimde ve iş birliğinde daha fazla fırsat sunmaktadır. Kütüphaneler, öğrenme merkezleri, arşivler ve müzeler gibi kültürel kurumlar, sadece hizmetlerini tanıtmak için değil, meslek toplulukları arasında iletişimi ve paylaşımı sağlamak için seçtikleri çeşitli sosyal medya araçlarını kullanmaktadırlar. (Hossain, 2016; McCallum, 2015). Bu nedenle sosyal medya, örgütlerin ve kişilerin kişisel yaşamlarını ve mesleklerini görme şekillerini değiştirmektedir.

Meyrowitz'e (1997) göre, insanların artık bilgi toplamak veya tartışmalara katılmak için seyahat etmesi ya da fiziksel olarak tartışmanın gerçekleştiği yerlerde bulunması gerekmemektedir. Çevrimiçi sosyal medya, bilgi akışını geliştirir, bu nedenle sanal ağlardaki bireyler mesleki gelişimleri için önemli olanaklardan yararlanır ve bilgi sahibi olurlar (Lin, 2002). Zaman ve mekân kısıtlamaları olmaksızın gerçekleştirilen etkinliklere katılım sosyal ağlarla birlikte olanaklı hale gelmiştir.

Benzer şekilde, kütüphaneci ve kütüphaneler tarafından sosyal medya veya sosyal paylaşım sitelerinin kullanımına ilişkin çalışmaların raporları da bulunmaktadır. Örneğin, Chu ve Du (2013) ile McCallum (2015) akademik kütüphanelerde sosyal paylaşım araçlarının yararları, kullanım zorlukları, kütüphanecilerin bakışı ve sosyal medya araçlarına yönelik politikaları etkileyen faktörleri araştırmıştır.

Dickson ve Holley'in (2010), Amerika Birleşik Devletleri'ndeki akademik kütüphanelerde sosyal ağların kullanımının etkisine ilişkin yaptıkları araştırma, sosyal ağların toplumsal iletişimde etkili bir yöntem olduğunu ortaya koymaktadır. Onuoha (2013) çalışmasının bulgularına dayanarak, Nijerya'daki kütüphanecilerin mesleki gelişim kanallarını araştırmakta ve sosyal medya araçlarının mesleki gelişim için aktif olarak kullanılmasını önermektedir. Simons ve diğerleri (2016), kütüphanecilik programlarında (MLIS, MSIS, Master of Library and Information Science - Master of Science Information Systems) konuya ilişkin ders programları geliştirmeyi ve sosyal medya uygulamalarını öğretmeyi önererek konuyu bir adım daha ileri taşımaktadır.

Hayatımızın neredeyse bir parçası haline gelen sosyal medyayı mesleki gelişim için kullanmak günümüzde modern bir fenomen değildir (Onuoha, 2013). Teknoloji ile popüler ve kullanıcı odaklı iletişimin gelişimi sosyal medyayı gereklilik haline getirmiştir. Örneğin Facebook, dünya çapında sosyal bağlantılar için değil aynı zamanda mesleki gelişim için de kullanılmaktadır ve bu konudaki akademik çalışmaların çoğu, farklı disiplinlerle bütünleşmiştir (Vassilakaki ve Garoufallou, 2015).

Gruber (2008) Facebook'u kullanmanın bir sonucu olarak kütüphanecilerin uzmanlıklarını artırdığını ve mesleki çalışmalarında ortaya çıkan konulara ilişkin önerilerde bulunabildiğini, gelecekte meslekleri için gerekli temel beceriler hakkında kestirimde bulunabildiklerini belirtmektedir. Majid'in (2004) mesleki gelişim faaliyetlerinin devam ettirilmesinin amacının örgün eğitim ile mesleki uygulamanın ihtiyaçları arasındaki bilgi boşluklarını doldurmak olduğunu söylemesiyle Gruber'in ifadesi yankı bulmaktadır.

Breeding (2007), gerçekleştirdiği çalışma örneğinde olduğu gibi Facebook'un kütüphaneler için önemli olmasının nedenlerini sıralayan birçok çalışma bulunmaktadır. Ranieri, Manca ve Fini (2012) Facebook'un mesleki amaçlı kullanımını, yaşam boyu öğrenmeye katkısını ve eğitimcilerin bunu çalışmalarına nasıl dâhil ettiğini araştırmıştır. Facebook ayrıca kütüphanecilerin bilgi paylaşımları (Mathews, 2006) ve yeni gelişmeler hakkında bilgi edinmeleri (Parveen, 2011) için önemli bir araç olarak önerilmektedir. Buna ek olarak, Roncaglia (2007), özellikle okul kütüphanelerinin bilgi alışverişinde bulunması için Facebook'un eğitsel yönünün önemini vurgulamıştır.

Karal ve diğerleri (2015) çalışmasında, Facebook gruplarının etkileşimli ve yansıtıcı faaliyetlerle esnek bir çevrimiçi topluluk oluşturduğu ve fikir paylaşımı ve grup üyeleri arasında iletişim ve iş birliği için etkili bir araç olduğu ortaya konulmaktadır. Ballantyne, Lowe ve Beddoe (2017) tarafından yapılan anketin sonuçları, katılımcıların mesleki gruplara bilgi gönderimini, bilgi paylaşımını ve meslektaşlar arasındaki uygulamalara erişebilmelerini olanaklı kıldığı için Facebook'u değerli bulduklarını göstermektedir. Bu örnekler, kütüphane çalışanlarının Facebook gruplarını kullanmanın faydalı olduğunu düşündüklerini ve en azından mesleki gelişim ve iletişim için kullandıklarını ortaya koymaktadır.

Vassilakaki ve Garoufallou (2015), kütüphanecilerin mesleki amaçlarla Facebook gruplarını başarılı bir şekilde kullanmalarını sağlamak amacıyla iyi örneklerin oluşturulabilmesi için bir standart yaratmıştır. McKenzie (2016) birçok kişinin Facebook gruplarının, Facebook sayfalarından daha interaktif olduğunu; her üyenin gruba doğrudan mesaj gönderebilmesiyle moderatörlere daha az iş düşüğünü ve daha düzenli bir iletişim yolu açtığı fikrine sahip olduğunu söylemiştir. Gruplar web'de daha geniş bir kitleyle iletişime geçip geçmeme tercihine göre ya herkese kapalı ya da açıktır. Hangi tür grubun tercih edilmesi gerektiğine grubun amaçları dikkate alınarak karar verilmelidir.

Emery (2008), profesyonel grupları ve Facebook sayfalarını takip eden kütüphanecilerin, diğer kurumlardaki meslektaşlarının bazı konulara ilişkin kullandıkları yol ve yöntemleri izleyerek tekerleği yeniden icat etmeden yapılan çalışmalarını kendi kurumlarına taşıyabileceklerini ifade etmiştir. Başka bir deyişle, uluslararası seviyede meslektaşlardan edinilen bilgi ve tecrübeler

yerel düzeyde paylaşılarak yerel seviyede hizmetler geliştirilebilir. Bunun tersi de geçerlidir. Nitekim Oberg (2002), yeni tecrübeler olmaksızın durgunlaşma ve kırılğan olma eğiliminde olduğumuzu söylemiştir. Choi (2012) daha da ileri giderek kütüphanecilerin sosyal medya kütüphanecisi olmaya hazırlıklı olmaları gerektiğini ileri sürmüştür.

Emery (2008) ve Choi'nin (2012) ifadeleri, Taylor ve Francis (2014) tarafından yapılan araştırmada elde edilen verilerle -kütüphanelerin %70'inden fazlasının sosyal medya araçlarını kullandığı ve %60'ının üç yıl veya daha fazla bir süredir bir sosyal medya hesabına sahip olduğu, %30'unun en az her gün bir paylaşımda bulunduğunu doğrulanmaktadır. Onuoha'nın (2013) çalışmasında ortaya çıkan bulgular, Facebook ve Wikis gibi çevrimiçi sosyal ağların kütüphaneciler tarafından başkalarının sohbetlerini okumak ve tartışma gruplarına katılmak suretiyle mesleki gelişim için kullanıldığını ortaya koymuştur. Bununla birlikte, bugünün mesleki yeterlikleri yarın için zorunlu veya yararlı olmayabilir. Dolayısıyla mesleki öğrenime gereksinim her zaman vardır. Holmes (2012) kütüphanecilerin hala birçoğunun mesleki beceriler konusunda oldukça kararsız olduklarını ve Facebook grubu gibi sosyal medya araçlarının hem deneyimli hem de deneyimsiz profesyoneller için ilginç ancak etkili bir mesleki öğrenme ve mesleki ağ oluşturma mekânı olabileceğini savunmaktadır.

Metodoloji

Bu çalışma betimleyici, analitik ve kuramsal bir yaklaşımla ele alınmıştır. Çalışmanın amacı, okul kütüphanecilerinin mesleki gelişimleri için Facebook gruplarına ilişkin daha fazla bilgi sahibi olmasını sağlamaktır. Kuramsal amaç, mevcut programlar ile sosyal ağlardaki profesyonel gelişim olanaklarına ilişkin bilgileri ampirik bulgularla ilişkilendirerek eğitimcileri, araştırmacıları ve paydaşları bilgilendirmektir.

Kütüphaneciliğe ilişkin yüzlerce Facebook grubu vardır. Bunların bazıları doğrudan okul kütüphaneciliğine ilişkin konuların tartışıldığı gruplardır. Araştırmacı ankete, seçtiği 10 Facebook grubunun (bkz. Tablo 5) yanı sıra, okul kütüphanecileri arasında popüler olan Facebook gruplarını araştırmak amacıyla "diğer" (Other) seçeneğini eklemiştir. Belirlenen 10 Facebook grubundan sadece ALA'nın Think Tank Grubu'nun genel bir grup olarak kabul edildiği görülmüştür. Araştırmanın neredeyse sonuna doğru "Future Ready Librarians" adlı bir grubun da var olduğu ortaya çıkmış ve bu grup da listeye dâhil edilmiştir. Ankette yer alan Facebook gruplarına konuya ilişkin başlatılan bir tartışmadan elde edilen yorumlar, gönderiler ve beğeniler esas alınarak karar verilmiştir. Anket, grupların kullanım sıklığı, grup üyelerinin algısı, konuların seçimi ve Facebook gruplarını takip etmenin yararlarına ilişkin sorulara dayalı olarak geliştirilmiştir. Anket soruları beş okul kütüphanecisiyle test edilmiş, yapılan yorum ve öneriler doğrultusunda ankette değişiklikler yapılmıştır.

Anket, 2016 yılının Ağustos ayı başlarında seçilen Facebook grupları ve tartışma listeleriyle paylaşılmış ve ardından birkaç hatırlatma e-postası gönderilmiştir. Anket, Google Form üzerinden gerçekleştirilmiştir. Yanıtlar, otomatik olarak Google Form üzerinde kaydedilmiş, tablo haline dönüştürülmüş ve analiz edilmiştir. Bazı katılımcılar tüm soruları yanıtlamamış ve yanıtsız kalan sorular bulgular kısmındaki değişen örnek büyüklüğü (n) değerlerine yansıtılmıştır.

Bulgular

Katılımcı Bilgileri

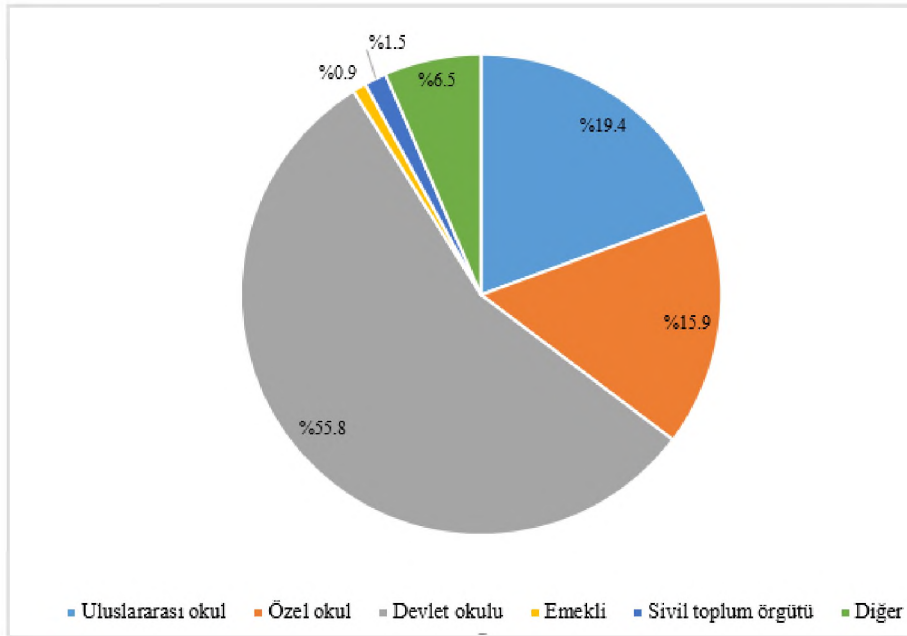
Ankete katılan kişilerin 366'sı (% 91.7) kadın, 29'u (% 7.3) erkektir. Katılımcıların 4'ü (% 1) cinsiyetlerini belirtmek istemediğini ifade etmiştir. Ankete katılan 5 kişi ise (%1.1) cinsiyete ilişkin soruya hiç bir şekilde yanıt vermemiştir. Ankete katılan toplam kişi sayısı 404'tür. Yaş gruplarına göre ankete en çok 50 yaş üzeri kişiler (%36,7) yanıt vermiştir. Bu yaş grubunu 46-

50 yaş grubu arasındakiler takip etmiştir (%18,9). 25 ve daha küçük yaştakiler ise en düşük katılım oranına sahiptir (%1,7) olmuştur. Buna göre, ankete katılan okul kütüphanecilerinin çok büyük bir çoğunluğu kadındır olduğunu ve yaş gruplarına göre 50 yaşın üzerindeki kişilerin en yoğun şekilde örnekleme yer almaktadır. Beveridge, Weber ve S. Beveridge (2011) tarafından daha önce konuya ilişkin yapılan bir araştırmada elde edilen verilere göre, ABD’de kütüphanecilik mesleğini yapan kişilerin %83’ü kadındır. Kadın kütüphanecilerin % 64’ünün 45 yaş ve üzeri kişiler olduğu bulunmuş olup, çalışmanın bulguları bu araştırmada elde edilen bulgularla paralellik göstermektedir.

Katılımcıların demografik bilgileri, kütüphanecilikte geçirdikleri süreyi de ortaya koymuştur. Okul kütüphanecisi olarak beş yıldan daha az (0-5 yıl) çalışanların örnekleme oranı % 22,1, beş yıldan daha fazla (6-10 yıl) çalışanların örnekleme oranı (%25,6, 10 yıldan daha fazla (11-15 yıl) çalışanların oranı %18,9, 15 yıldan daha fazla (16-20 yıl) çalışanların oranı %14,2 ve 20 yıldan daha fazla (21 -) çalışanların oranı ise %19,2’dir.

Eğitim durumu açısından, ankete katılanların %68,7’si yüksek lisans, %14,9’u lisans, % 3,7’si doktora derecesine, %12,7’si ise diğer seçeneğini işaretlemiştir. Yüksek lisans derecesine sahip katılımcıların %81,4’ü Kütüphane ve Bilgi Bilimi (Library and Information Science) veya ilgili disiplinlerde, %13,4’ü ise kütüphanecilik alanı dışında yüksek lisans derecesine sahip olduğunu; %5,2’si ise kütüphanecilik alanında bir yüksek lisans programına kayıtlı olduğunu belirtmiştir.

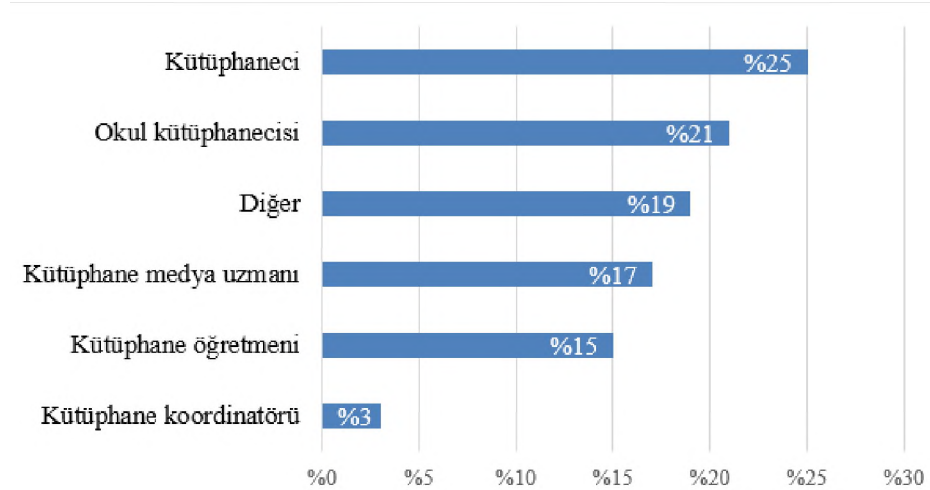
Katılımcıların çoğunluğu (%55,8) halk kütüphanesi çalışanıdır. Geriye kalanlar (%60’ı ABD’den olmak üzere) 57 farklı ülkeden (n=401) uluslararası özel okul kütüphanesi çalışanıdır. ABD’yi %8 ile Avustralya, %6 ile Endonezya ve %5 ile Vietnam takip etmektedir. Şekil 1, katılımcıların çalışma alanlarının dağılımını göstermektedir. Bireysel veriler, katılımcıların %23’ünün dünyanın önemli coğrafi bölgelerinin tamamını kapsayan 53 farklı ülkeden olduğunu göstermektedir.

Şekil 1. Katılımcıların Sektörel Dağılımı (n=403)

Katılımcıların unvanlarına ilişkin olarak toplanan veriler çalıştıkları yer, ülke ve bölgeye göre farklılıklar olduğunu ortaya koymuştur. Veri analizi, katılımların 23 farklı unvan kullandığını göstermiştir. Büyük bir çoğunluğun kütüphaneci unvanını kullandığı görülmüştür (%25). Bunu, Okul Kütüphanecisi unvanı takip etmektedir (%21). Okul kütüphanecileri, İlkokul, Ortaokul, Lise gibi ön ekleri çalıştıkları seviyeyi göstermek için unvanlarının önünde belirtmiştir. Katılımcıların %5’i profesör, okutman (lecturer), kütüphane danışmanı ya da araştırmacı unvanını kullanırken, %14’ü Şekil 2’de yer alan (sırasıyla kütüphaneci, okul

kütüphanecisi, diğer, kütüphane medya uzmanı, öğretmen kütüphanecisi, kütüphane koordinatörü) unvanların dışında farklı meslek unvanları belirtmişlerdir. Daha detaylı veri analizi, Amerika'daki kütüphanecilerin Okul Kütüphanecisi Medya Uzmanı, Avustralya ve uluslararası okullarda çalışan kütüphanecilerin ise bazı farklılıklar olsa da genellikle Öğretmen Kütüphanecisi unvanını kullandıklarını göstermiştir.

Şekil 2. Dünya Geneline Okul Kütüphanecilerinin En Çok Kullandığı Beş Unvan (n=370)

Araştırma Bulgularının Özeti

Araştırma bulguları, sürekli mesleki gelişim (CPD) amacıyla okul kütüphanecilerinin büyük bir çoğunluğunun Facebook (%73,6), Twitter (%51,1), Blog(%43,4) ve Pinterest (%33,7) gibi sosyal medya araçlarını kullandığını göstermektedir. Bu araştırma ayrıca katılımcıların %53,8'inin Facebook'u yedi yıldan fazla kullandığını, %47,5'inin 1-3 arasında mesleki grubu takip ettiğini ve %54,9'unun ise Facebook'ta mesleki gelişimleri için haftada 1-2 saat arasında zaman geçirdiğini ortaya koymuştur. Ayrıca katılımcıların %38,4'ü Facebook gruplarını mesleki bilgilerini geliştirmek için "çok kullanışlı bir araç" olarak gördüğünü belirtmiştir. Katılımcıların %40,2'si ise uygulama alanında kullanabilecekleri bilgiler edindiklerini ve Facebook gruplarını meslektaşları arasındaki iletişimi güçlendiren bir platform olarak gördüklerini ifade etmişlerdir.

Çoklu disiplinlerde Facebook ve Facebook gruplarının giderek artan popüleritesine rağmen, araştırma bulguları katılımcıların %12,2'sinin mesleki amaçlı bu platformları kullanmak istemediğini göstermiştir. Kullanmak istemediklerini belirtenlerin %56,2'si zaman kısıtı ve %43,8'i ise okumak ve keşfetmek için çok sayıda posta gönderilmesi nedeniyle kullanmadıklarını ifade etmiştir.

Bununla birlikte, bu çalışma, önceki çalışmalara kıyasla Facebook ve Facebook gruplarını bir mesleki gelişim aracı olarak daha fazla okul kütüphanecisinin kullandığını veya en azından deneyimlediğini göstermiştir. Örneğin, McKenzie (2015) çalışmasında, araştırmacıların %97'sinin (n=78) Facebook'u ve diğer sosyal ağları yalnızca kişisel kullanım için tercih ettiği ve bu oranın bu çalışmada elde edilen verilerden çok daha fazla olduğu ortaya konmuştur.

Anket katılımcılarının yaklaşık dörtte üçü (%78,4) öğretim kaynakları ile ilgili gönderileri takip ettiğini ifade etmiştir. Bunların %63,8'i teknolojiyi nasıl kullanacaklarına ve okul kütüphaneciliği alanında gerçekleşen güncel mesleki öğrenme trendlerinin ele alındığı seminer ve konferans haberlerini görmek istediğini belirtmiştir. Ayrıca okul kütüphanecileri arasında, araştırma becerileri ve bilgi kaynakları (%67,9), yaratım atölyesi (makerspace)

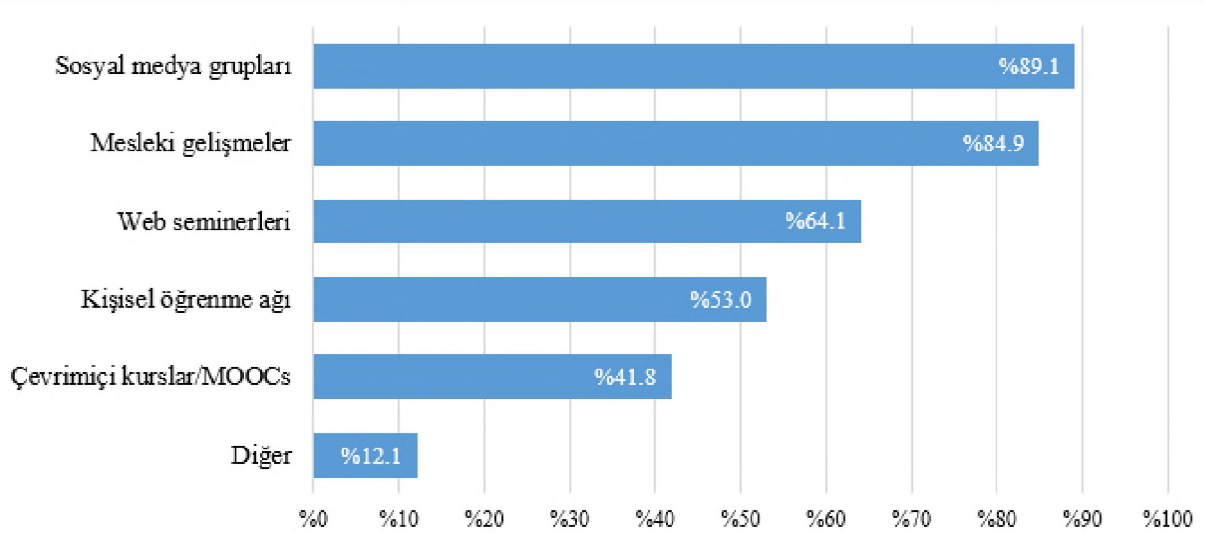
fikirleri (%57) ve sınıf öğretmenleri ile iş birliği (%51,6) konuları gelecekteki öğrenme hedeflerinin en üstünde yer almaktadır.

Araştırmadan elde edilen veriler, Facebook grupları kanalıyla okul kütüphanecilerinin alanlarına ilişkin yeni bilgiler edinebildiklerini göstermiştir. Mesleki gelişim açısından, Facebook gruplarının bilgi paylaşımına fırsat verdiği, bilgi kaynağı olarak hizmet ettiği, ortak konuların görüşüldüğü ve tartışıldığı, canlı video yayınının yapıldığı, bilgi alışverişinin sağlandığı ve tartışma forumlarının düzenlendiği önemli bir yer olduğuna işaret edilmiştir. Bunun sonucu olarak ortak ilgi ve konulara sahip kütüphaneciler bir araya gelmektedir. Bu veri, aralarında iletişim kurmak ve iş birliği yapmak amacıyla Facebook gibi siteleri kullanan profesyonellerin olduğuna ilişkin Suraweere'in (2011) araştırma sonuçlarıyla örtüşmektedir.

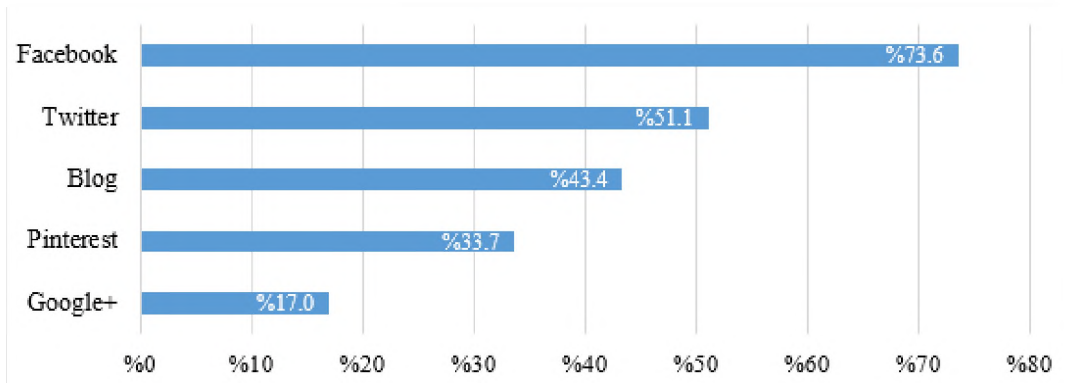
Analiz ve Tartışma

Okul Kütüphanecilerinin mesleki olarak güncel kalma yolları

Okul kütüphanecilerinin mesleki olarak kendilerini nasıl güncel tuttuğunu anlamak için anket verileri daha ayrıntılı bir şekilde incelenmiştir. Bu doğrultuda, okul kütüphanecilerinin büyük bir çoğunluğunun (%89,1) “Sosyal Medya Gruplarını” mesleki bilgilerini güncel tutmak amacıyla kullandığı görülmüştür. Araştırma sonuçları ayrıca mesleki toplantılara ve eğitimlere katılmanın (%84,9) sosyal medya grupları kadar etkili olduğunu göstermektedir. Ancak bu programlara katılımın ücretli olduğu ifade edilmiştir. Ücretsiz çevrimiçi web seminerlerinin ve çevrimiçi kursların (MOOCs) (%64,1) okul kütüphanecileri arasında mesleki gelişimde güncel kalmalarını sağlayan bir araç olarak popülerliği artmaktadır.

Şekil 3. Okul Kütüphanecilerinin Mesleki Olarak Güncel Kalmasını Sağlayan Beş Yol (n=404)

Şekil 4. Okul Kütüphanecilerinin Mesleki Amaçlı Kullandığı Sosyal Medya Ağları (n=401)

Şekil 4, okul kütüphanecilerinin mesleki gelişimleri için tercih ettiği sosyal medya platformlarını göstermektedir. Katılımcılara hangi sosyal medya platformlarını tercih ettiği sorulduğunda okul kütüphanecileri sırasıyla Facebook'u (%73,6), Twitter'ı (%51,1) ve Blog'ları (%43,3) izlediğini ifade etmiştir. (Katılımcılar birden fazla seçenek işaretlenmiştir.)

Bu çalışmanın bulguları, Simon (2016) ve Chu ve Du (2012) tarafından hazırlanan raporlarda yer alan "Facebook ve Twitter akademik kütüphaneler ve kütüphanecilerin mesleki gelişim ve iletişim amacıyla en çok kullandıkları platformlardır" bilgisiyle örtüşmektedir.

Okul Kütüphanecilerinin Facebook Kullanımı

Araştırma sonuçları, ankete katılan 403 kişinin %53,8'inin yedi yıldan fazla süredir Facebook kullandığını ve %12,2'sinin ise Facebook grupları bir kenara Facebook'u bile kullanmadığını ortaya koymuştur. Tablo 1'de detaylar yer almaktadır.

Tablo 1.

Okul Kütüphanecilerinin Facebook Kullanım Sürelerine göre Sıklık ve Yüzde Dağılımları

Facebook Kullanım Süresi	n	%
1-2 yıl	25	6,2
3-4 yıl	44	10,9
5-6 yıl	68	16,9
7 yıl ve daha fazla	217	53,8
Facebook kullanmıyorum	49	12,2

Facebook Grupları ve Okul Kütüphanecilerinin Sayısı

Sonuçlar, katılımcıların çoğunun birden fazla mesleki Facebook grubu takip ettiğini ve şaşırtıcı bir şekilde %8,6'sının 10 ya da daha fazla gruba üye olduğunu ortaya koymuştur.

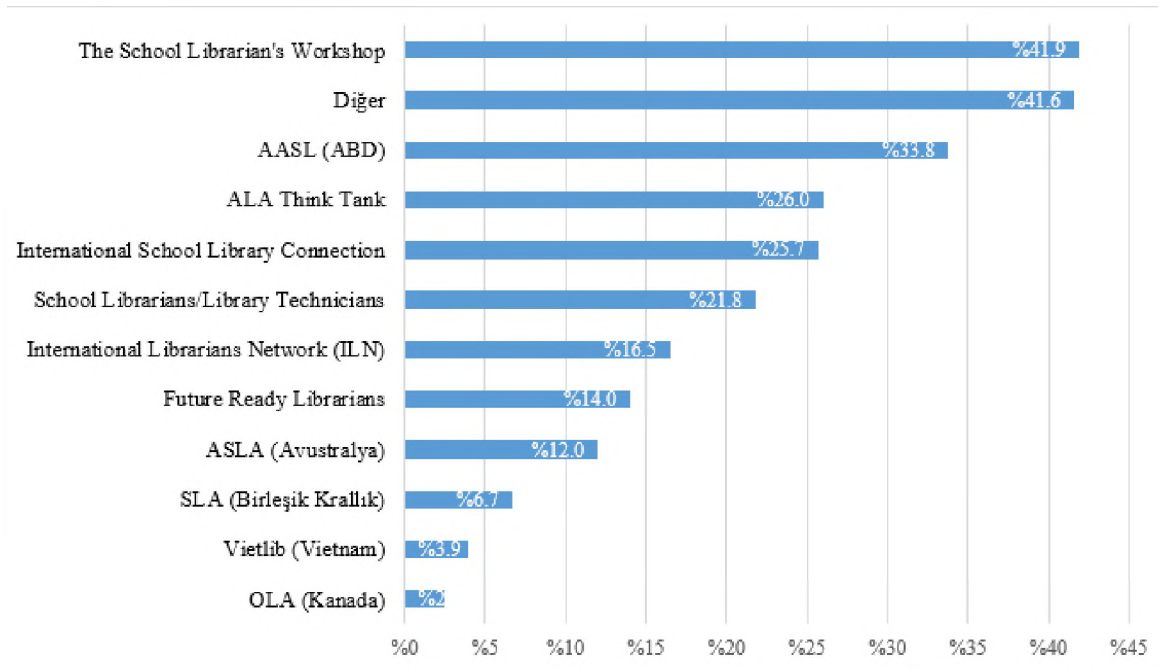
Tablo 2.

Okul Kütüphanecilerinin Takip Ettikleri Facebook Grubu Sayısına göre Sıklık ve Yüzde Dağılımları

Takip Edilen Facebook Grubu Sayısı	n	%
1-3	171	47,5
4-6	128	35,6
7-9	30	8,3
10 ve daha fazla	31	8,6

Okul Kütüphanecilerinin Mesleki Gelişimleri için Kullandıkları Başlıca Facebook Grupları

Okul kütüphanecilerinin tercih ettiği Facebook gruplarını ortaya çıkarmak amacıyla bir liste verilmiştir. Katılımcıların %46,2'si “diğer” seçeneğini işaretlemiştir. Bu durum katılımcıların Tablo 5'teki listede yer alan grupların dışındaki Facebook gruplarını takip ettiklerini göstermektedir. Sonuçlar ayrıca okul kütüphanecilerinin mesleki gelişim amacıyla takip ettikleri birçok Facebook grubu olduğunu ortaya koymaktadır.

Şekil 5. Okul Kütüphanecilerinin Mesleki Gelişimleri için Takip Ettikleri Facebook Gruplarına göre Yüzdesel Dağılımları (n=358)

Okul Kütüphanecilerin Facebook Grubu Kullanımı (n=348) ve Facebook Gruplarının Kullanım Sıklığı (n=357)

367 katılımcıdan 185'i (%50,4), Facebook'u günde birkaç kez kullandığını ifade etmiştir. Facebook gruplarının kullanımına ilişkin olarak, katılımcıların %12'si Facebook'u günde birden fazla, %29,1'i günde en az bir kez mesleki gelişim amaçlı kullandığını belirtmiştir. Tablo 3, anket katılımcıları tarafından Facebook ve Facebook gruplarının kullanım sıklığını göstermektedir.

Tablo 3.

Okul Kütüphanecilerinin Facebook ve Facebook Gruplarının Kullanım Sıklıklarına göre Dağılımı

Kullanım Sıklığı	Facebook Kullanımı (%)	Facebook Grubu Kullanımı (%)
Hergün birden fazla	50,4	12,0
Hergün bir kez	31,9	29,1
Haftada iki ya da üç kez	7,9	24,3
Haftada bir kez	0,0	10,4
Bir kaç haftada bir kez	4,9	9
7/24 (Oturum her zaman açık)	4,9	15,2

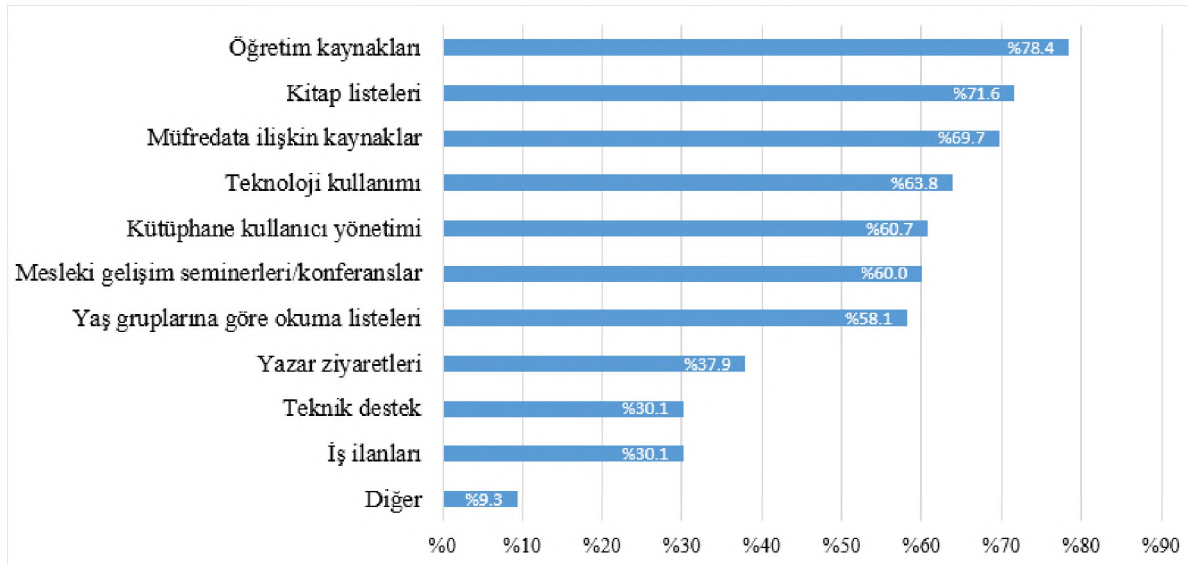
Verilerden elde edilen sonuçlar, araştırmaya katılan okul kütüphanecilerinin %54,9'unun haftada bir-iki saat, %11,5'inin haftada üç-dört saat mesleki gelişim amacıyla Facebook gruplarında zaman geçirdiğini göstermektedir. Ankete katılanların %29,9'u Facebook gruplarını

çok sık kullandığını ve her gönderiyi takip ettiklerini belirtmişlerdir. Facebook'u bir gün içinde birkaç kez kullandığını ifade eden katılımcıların, Facebook'u kişisel amaçlı kullanımdan daha ziyade mesleki amaçlı kullandıkları muhtemeldir. Bu sonuçlar ayrıca okul kütüphanecilerinin Facebook gruplarını günlük ve kısmen haftalık olarak kullandığını göstermektedir.

Okul Kütüphanecileri Takip Ettikleri Facebook Gruplarında Tercih Dağılımı (n = 356)

Araştırmaya katılan okul kütüphanecilerinin yaklaşık dörtte üçü (%78,4) takip ettikleri Facebook gruplarında öğretim kaynakları (teaching resources), %71,5'i belirli yaşlar için kitap listeleri ve kitap önerileri, %31,1'i ise iş ilanları görmek istediğini belirtmiştir.

Bütün bu tercihler okul kütüphanecilerinin mevcut mesleki gelişim eğilimlerini açıkça göstermektedir.

Şekil 6. Okul Kütüphanecilerinin Üyesi Oldukları Facebook Gruplarında Görmek İstedikleri Konular

Tablo 4.

Popüler Gönderiler

Gönderiler	n	%
İş ilanları	36	9,9
Diğer kütüphanecilerin gerçekleştirdiği önemli uygulamalar ve çalışmalar	260	71,8
Diğer kütüphanecilerin desteği	209	57,7
Okuma listeleri	155	42,8
Türlerine göre kitap listeleri	170	47,0
Yeni teknoloji	195	53,9
Kullanışlı uygulamalar (apps)	206	56,9
Kütüphane yazılımları, teknik destek	72	19,9
Öğretim kaynakları	239	66,0
Kütüphane/kullanıcı yönetimi önerileri	142	39,2
Yazar ziyaretleri	73	20,2

Facebook Gruplarında Gönderi Paylaşımı ve Beğenme, Yorum Yapma Rahatlığı (n=362)

Katılımcıların %40,6'sı Facebook grubu üyesi olarak buldukları gruplarda gönderi paylaşmak, paylaşımlara yorum yapmak ya da paylaşımlara ilişkin beğenilerini ifade etmek

konusunda oldukça rahat hissettiklerini ifade etmişlerdir. Tablo 5’te likert ölçeğiyle) rahatlık düzeyleri (1: çok rahat, 5: çok rahatsız gösterilmiştir.

Tablo 5.

Okul Kütüphanecilerinin Facebook Gruplarında Gönderi Paylaşımı ve Beğenme, Yorum Yapma Rahatlığına göre Sıklık ve Yüzde Dağılımları

Rahatlık Düzeyi	n	%
1	147	40,6
2	105	29,0
3	88	24,3
4	16	4,4
5	6	1,7

Mesleki Gelişim Platformu Olarak Facebook Grubu (n= 365)

Tablo 6’da Facebook gruplarının okul kütüphanecileri tarafından mesleki gelişim platformu olarak görülüp görülmediği Likert Ölçeği kullanılarak (1: Mükemmel, 5: Çok zayıf) değerlendirilmiş ve Facebook gruplarının okul kütüphanecilerinin çoğu tarafından (%29) mesleki gelişim için mükemmel bir platform olarak görüldüğü bilgisi elde edilmiştir.

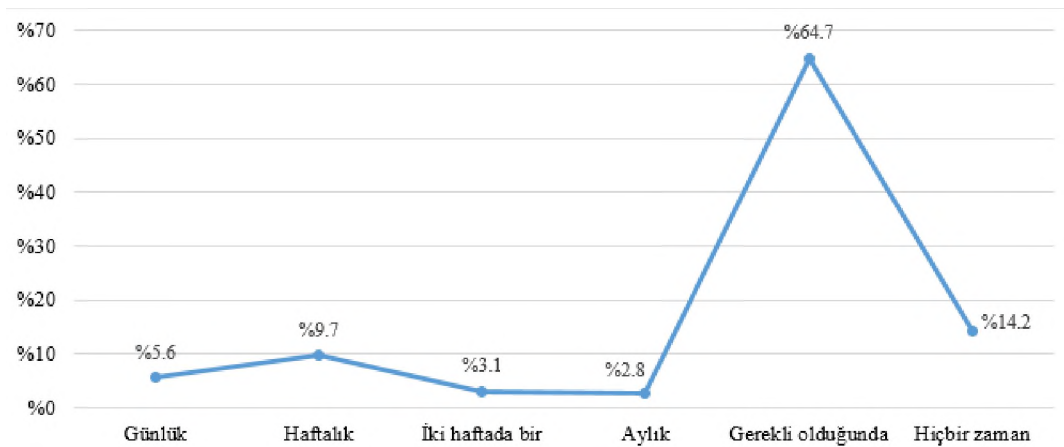
Tablo 6.

Facebook Gruplarının Okul Kütüphanecileri Tarafından Bir Mesleki Gelişim Platformu olarak Değerlendirilmesi

Etkinlik	n	%
1	106	29,0
2	140	38,4
3	84	23,0
4	22	6,0
5	13	6,3

Facebook Gruplarında Gönderi Paylaşım Sıklığı (n=360)

Ankete katılanların %64,7’si gerekli olduğunu hissettiklerinde Facebook gruplarında paylaşım yaptıklarını ifade ederken, katılımcıların %14,2’si takip ettikleri Facebook gruplarında hiç paylaşımında bulunmadıklarını belirtmiştir. Şekil 7 katılımcıların üyesi ya da takipçisi oldukları Facebook gruplarındaki paylaşım sıklıklarını göstermektedir. Derecelendirme şu şekilde yapılmıştır: günlük, haftalık, iki haftada bir, aylık, gerekli olduğunda, hiçbir zaman.

Şekil 7. Facebook Gruplarında Üye veya Takipçi olarak Paylaşım Sıklığı

Facebook Grubu Üyesi ya da Takipçisi Olmanın Getirdiği Kazanımlar (n=206)

Araştırmaya katılan okul kütüphanecilerine, bir Facebook grubunun üyesi ya da takipçisi olarak elde ettikleri kazanımlara ilişkin düşünceleri sorulmuştur. Katılımcılar yüz yüze çalışma ortamında bir araya gelme fırsatı olmayan, ortak düşünceyi paylaşan meslektaşları bir araya getirmesi, bilgi paylaşımını kolaylaştırması ve kütüphane değerlerini keşfetme fırsatı vermesi gibi kazanımları listelemişlerdir. Kişisel gelişimleri konusuna ilişkin olarak, katılımcılar Facebook gruplarının coğrafi sınırlamaları ortadan kaldırarak birbirlerini daha önce görmemiş dünyanın farklı noktasındaki meslektaşları bir araya getirme fırsatı verdiğini ifade etmişlerdir.

Okul Kütüphanecilerinin Görüşleri

- Facebook, kullanımı kolay bir platform. Resmi olmayan samimi bir paylaşım ortamı sağlıyor.
- İlgili kişilerden anında bilgi ve geri bildirim alma avantajı.
- Mevcut gelişmelerden haberdar olma fırsatı vermesi. Başkalarına yardımcı olmak ve tavsiyeler almak.
- Akranlarla iletişim ve bilgi paylaşımı sağlaması.
- Çok esnek. İhtiyaç halinde mesleki gelişim için kullanılabilir ve anında meslektaşların bilgisine başvurulabilir.
- Herhangi bir zamanda yeni bir şeyler öğrenebiliyorum. Öğrencilerim ve çalışanlarım için faydalı buluyorum. Okumaya, teknolojinin genel ve etik kullanımına katkı sağlayacak yaratıcı bir şeyler arıyorum.
- Yüz yüze çalışma ortamında bir araya gelme fırsatı olmayan ortak düşünceyi paylaşan meslektaşlara erişimi kolaylaştırması. Birçok kütüphaneci yalnız çalışmakta ya da bölgelerindeki diğer okullarda başka kütüphaneciler bulunmamaktadır.
- Çok fazla okul kütüphanecisi bulunmamakta. Dolayısıyla mesleki bir topluluğa erişimi olanaklı kılıyor.
- Kütüphanecilik alanında güncel gelişmelerden birini takip etmek.
- Anlık olması. Size uygun herhangi bir zamanda okuyabilirsiniz. Günceldir. Diğerlerinin düşüncelerini hızlıca alabilirsiniz.
- Dünyadaki diğer okul kütüphanecileri ile bağlantı kurmak. Okul kütüphanelerinin neye benzediğini ve nasıl çalıştıklarını öğrenmek. Gelişmekte olan ülkelerde okul kütüphaneciliğini desteklemek.
- İş ve eğlenceyi harmanlar, güvenilir formattadır, video, fotoğraf vb. kolayca paylaşılmasını sağlar.
- Mesleki işler için Facebook'u kullanmayı gerçekten sevmiyorum. İşimi ve mesleğimi ayrı tutmayı tercih ediyorum. İkisini karıştırmayı gerçekten istemiyorum. Ancak, bu görüşle azınlıkta olduğumun farkındayım ve bu yüzden onu kucaklamaya çalışıyorum ve profesyonel facebook gruplarına abone olmaya başladım. Hala sevmiyorum ama yine de nadiren de olsa bir şeyler postalıyorum!
- Zamandan ve paradan tasarruf edin. Fikir ve haber paylaşımını artırın.
- Benzer işleri yapan kişilerin bilgi ve fikirlerine erişim.
- Gönderilere bakmak için her bir gruba ayrı ayrı gitmek zorunda değilsiniz. Tek bir yerden bütün gönderilere erişim mümkündür.
- Farklı düşüncelere sahip gruplarla etkileşim fırsatı. Çok kültürlü gruplardan farklı bakış açıları edinme.
- Bütün dünyadaki insanlardan ve farklı yapıdaki okullardan haberdar olursunuz.
- Daha farklı yapıdaki, düşüncedeki gruplarla bağlantı kurduğumu düşünüyorum ve bu durum fikirlerimin ve düşünme biçimimin gelişmesine yardımcı oluyor.

- Benimki gibi, bütçesi olmayan ya da sınırlı bütçeye sahip, mesleki gelişime yatırım yapmayan okullarda çalışanlar için önemli bir mesleki gelişim fırsatı.
- İyi bir kitleye erişim, hızlı geri dönüşler, farklılıkları olan kullanıcılar.
- Facebook gruplarındaki insanların birçoğu uygulama alanındaki yenilikleri öğrenmek ve paylaşmak için çok istekli.
- Bir konuya ilişkin bütün dünyadan farklı yanıtlar almayı seviyorum ve gönderilerime anında yanıt alabiliyorum.
- Kendine özgü bir mesleğe sahibiz. Birbirimizle paylaşmazsak tek başımıza kalabiliriz.
- Bilgi paylaşmanın kolay ve etkili bir yoludur. Çoğu kişi zaten Facebook hesabına sahip. Bu nedenle çoğu kütüphaneci Facebook gruplarına erişebilir.
- Günceldir. İçeriği eş zamanlı olarak kolaylıkla transfer edebilirsiniz. Ayrıca gönderileri etiketleyebilirsiniz.
- Açık forumlar, ortak ilgi alanları, mesleki topluluğunuzu geliştirmek, diğer bölgelerdeki eğitime ilişkin yenilikler hakkında bilgi edinmek, okul ve halk kütüphanecileri arasında köprü kurma.
- Okul kütüphanelerinde genellikle bir kişi çalışır. Yalnızsınızdır. Facebook'ta soru sorabileceğim, bir şeyler öğrenebileceğim ve paylaşabileceğim büyük bir kütüphaneci grubuna sahibim. Facebook gruplarının mesleki gelişim için mükemmel bir platform olduğunu düşünüyorum.
- Yeni fikirlere bakmak için bir bilgi bankası. Bu bilgiler daha sonraki bir tarihte gereksinim olduğunda kullanılabilir.
- Anlık geri bildirim, e-posta kutumda sahip olduğum alanı doldurmaması, zamanım olduğunda kontrol etme olanağını vermesi, can sıkıcı kullanıcıları engelleyebilme özelliğinin olması.
- Yurt dışıyla iletişim kurma kolaylığı; yaklaşan mesleki gelişim organizasyonlarının önemli bir haber kaynağı; fotoğraf ve videoları, yeni eğilimleri meslektaşlarla paylaşmak ve bir tartışma ortaya atmak için kullanımı kolay bir platform.
- Önemli bir ilham kaynağı ve okulunuzda yapılması gereken değişiklikleri anlatmak için önemli bir yardımcı.
- Fikir paylaşımı ve her türlü hizmet ve durumu diğerleriyle karşılaştırabilme fırsatı yaratması.
- Diğer kütüphanecilerle ortak çalışma gerçekleştirme ve onlardan öğrenme olanağı sağlması mesleki gelişim için en iyi fırsat.
- Uluslararası bakış açısı sunması, kalabalık bir kaynak kitlesine sahip olması, ilham kaynağı.
- Görüşlerinizi açıklamanıza ve fikirlerinizi paylaşmanıza izin verir.
- Facebook gruplarını çok seviyorum. Kütüphaneciler olarak genellikle yalnız çalışırız ve yöneticilerimiz tarafından tam olarak takdir edilmeyiz. Bağlı bulunduğum bölge kütüphane bölüm koordinatörlüğü pozisyonunu 3 yıl önce feshetti ve şu an teknoloji ve iletişim direktörüne bağlı çalışıyoruz. Bu değerli platformu (Facebook) bizlere sağladığınız için teşekkür ederiz.

Facebook Gruplarını Takip Etmenin Zorlukları (n=363)?

Facebook ve Facebook gruplarının muazzam popülaritesine rağmen, okul kütüphanecilerinin %12,2'si bu platformu mesleki gelişim için değil, kişisel ve ailearası iletişim amaçlı kullandıklarını ifade etmiştir. Bazı okul kütüphanecilerinin Facebook gruplarını bir mesleki gelişim aracı olarak kullanmamasının çeşitli nedenleri vardır. Bu çalışmada, Facebook gruplarına katıl(a)mamanın temel nedenleri olarak zaman kısıtı (%56,2) ve gönderilerin okumaya ve anlamaya fırsat vermeyecek düzeyde, aşırı sayıda (%43,8) olması gösterilmiştir. Katılımcıların çoğunluğuna göre (%61) bu güçlükler Facebook gruplarına katılmama nedeni

değildir ya da engel olarak görülmezler. Ek olarak, birçok kurum çalışanların verimliliğinin düşmemesi için sosyal ağlara erişimi engellemiştir (Kukreja vd. 2011). Bu durum okulların hala Facebook gibi bir sosyal medya platformunu iletişim amaçlı kullanmaya istekli olmadığını ya da onu nasıl yöneteceğini bilmediklerini göstermektedir.

Sonuç

Mesleki gelişim, uygulamaya dayalı bir meslek kolunda çalışan kütüphaneciler için oldukça önemlidir. Facebook grupları uygulama alanında farklı toplulukları bir araya getirerek ücretsiz mesleki gelişim fırsatı sunmaktadır. Binlerce okul kütüphanecisi, kütüphane yönetiminden eğitim konusuna kadar birçok mesleki konunun tartışıldığı Facebook grubu oluşturmuştur. Sonuç olarak, Facebook grupları sosyal ağlardan daha fazlasını içermektedir. Okul kütüphanecilerinin mesleki bilgilerini artırması ve uygulama alanında kullanabilecekleri yeniliklerden haberdar olması için mükemmel bir araçtır. Bu çalışma, okul kütüphaneciliğinin mevcut ve gelecekteki öğrenme eğilimlerine yönelik okul kütüphanecileri için bir gösterge olabilir. Bölgesel ya da belirli bir ülkeye dayalı yapılacak araştırmalar Facebook gruplarının mesleki gelişime yönelik potansiyelini daha anlaşılır ve açık bir şekilde ortaya koyabilir. Facebook gruplarındaki gönderilere, yorumlara, beğeniler ve paylaşımlara ilişkin yapılacak özel analizler okul kütüphaneciliğindeki güncel ve ileriki eğilimleri öğrenmek için oldukça rasyonel olacaktır. Yazar, Facebook gruplarındaki iş birliğini ve konuya ilişkin yaptığı çalışmaları ve iletişim ağını geliştirmeyi amaçlamaktadır.

Facebook gruplarının mesleki amaçlı kullanımına ilişkin zorlukların, hazırlanacak yönergeler ile üstesinden gelinir. Facebook gruplarındaki iletişimin grup içinde kalması, mesleği ve özel hayatı arasında mesafe bırakmak isteyen birçok kütüphaneci için önemlidir. Dolayısıyla, Facebook gruplarını mesleki ve kişisel amaçlı birkaç gizlilik ayarı ile arkadaşları, meslektaşları ve öğrencileri birbirine karıştırmadan kullanmak mümkün olduğu için mesleki amaçlı kullanmak isteyen kütüphaneciler için düşünmeye değerdir. Eğitim topluluğu ücretsiz, kullanıcı odaklı, içinde bulunduğu zamana uygun resmi bir mesleki gelişim aracı ortaya çıkarana kadar Facebook grupları ve benzeri sosyal medya araçları geleneksel mesleki gelişim araçlarının bütünleyicisi olarak görülmelidir.

Sonuç olarak, spesifik ilköğretim, ortaokul, lise kütüphanecileri, öğretmen kütüphaneciler, medya uzmanları gibi Facebook kullanıcı grupları oluşturularak resmi olmayan, güçlü sanal bir mesleki gelişim ağı yaratılabilir. Ayrıca, kütüphanecilerin Facebook'a katılmalarına izin vermemek ve benzer sosyal medya sitelerine erişimi engellemek yerine, okul yöneticileri, meslek örgütleri ve organizasyonları, kütüphanecilerin bu bilgilendirici, verimli ve işlevsel mesleki gelişim sağlayan ağlara katılımlarını teşvik etmeli ve hatta desteklemelidir.

Teşekkür

Bu çalışma IASL (Uluslararası Okul Kütüphanecileri Derneği) tarafından 2016 yılında Takeshi Morofushi Araştırma Ödülü'nü almıştır. Yazar, IASL Ödül Komitesine ve araştırma sürecindeki desteklerinden dolayı Bebe Chang, Dr. Diljit Singh, Dianne McKenzie, Dr. Shyh-Mee Tan, Katy Manck ve Hanna Latuputty'e müteşekkirdir. Yazar ayrıca, bu çalışmaya katkı sunan herkese işbirliğinden dolayı bir kez daha teşekkür etmekte ve onlarsız bu çalışmanın ortaya çıkamayacağını ifade etmektedir.

Kaynakça

ACRL (2000). *ACRL Statement on Professional Development*. Erişim adresi: <http://www.ala.org/acrl/publications/whitepapers/acrlstatement>

- Ayu, A. R. ve Abrizah, A. (2011). Do you Facebook? Usage and applications of Facebook page among academic libraries in Malaysia. *The International Information & Library Review*, 43(4), 239-249.
- Ballantyne, N., Lowe, S. ve Beddoe, L. (2017). To post or not to post? Perceptions of the use of a closed Facebook group as a networked public space. *Journal of Technology in Human Services*, 35(1), 20-37.
- Beveridge, A. A., Weber, S., and Beveridge, S. (2011). *Librarians in the United States from 1880–2009*. Erişim adresi: <https://blog.oup.com/2011/06/librarian-census/>
- Breeding, M. (2007). Librarians face online social networks. *Computers in Libraries*, 27(8), 8, 30-33.
- Chen, Y. C. (2014). The effect of using a Facebook group as a learning management system. *Computers in Education Journal*, 5(4), 42-53.
- Choi, C. (2012). Is your library ready for a Social Media Librarian? *Paper presented in the Australian Library and Information Association Conference*. Erişim adresi: http://conferences.alia.org.au/alia2012/Papers/18_Crystall.Choi.professionaldevelopmentf
- Chu, S. K. W. ve Du, H. S. (2013). Social networking tools for academic libraries. *Journal of Librarianship and Information Science*, 45(1), 64-75. Erişim adresi: <http://lib-edpsy.alzahra.ac.ir/documents/10157/39868/64.full.professionaldevelopmentf>
- Curtis, D. (2011). *What is social media? New internet technologies are changing media*. Erişim adresi: <http://www.uncp.edu/home/acurtis/Courses/ResourcesForCourses/SocialMediaWhatIsIt.html>
- Dickson, A. ve Holley, R. P. (2010). Social networking in academic libraries: the possibilities and the concerns. *New Library World*, 111(11/12), 468-479. Erişim adresi: <http://digitalcommons.wayne.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1032&context=slisfrp>
- Emery, J. (2008). All we do is chat: social networking for the electronic resources librarian. *Journal of Electronic Resources Librarianship*, 20(4), 205-209.
- Gruber, A. (2008). Wired professional development: new librarians connect through the web. *College & Undergraduate Libraries*, 14(4), 95-102.
- Graham, J.M., Faix, A. ve Hartman, L. (2009). Crashing the Facebook party: one library's experiences in the students' domain. *Library Review*, 58(3), 228-236.
- Hagman, J. ve Carleton, J. (2014). Better together: collaborating with students on library social media. *Public Services Quarterly*, 10(3), 238-244.
- Hendrix, D., Chiarella, D., Hasman, L., Murphy, S. ve Zafron, M. L. (2009). Use of Facebook in academic health sciences libraries. *Journal of the Medical Library Association: JMLA*, 97(1), 44-47.
- Holmes, R. (2012, September 26). Universities are failing at teaching social media. *CNN Money*. Erişim adresi: <http://tech.fortune.cnn.com/2012/09/26/universities-are-failing-at-teaching-social-media/>
- Hossain, Z. (2016). Towards a lifelong learning society through reading promotion: opportunities and challenges for libraries and community learning centres in Vietnam. *International Review of Education*, 62(2), 205-219.
- Karal, H., Kokoc, M. ve Cakir, O. (2015). Impact of the educational use of Facebook group on the high school students' proper usage of language. *Education and Information Technologies*, 1-19. https://www.researchgate.net/publication/282367523_Impact_of_the_educational_use_of_Facebook_group_on_the_high_school_students'_proper_usage_of_language
- Kukreja, P. Heck Sheehan, A. ve Riggins, J. (2011). Use of social media by pharmacy preceptors. *American Journal of Pharmaceutical Education*, 75(9), 176. Erişim adresi: <http://pubmedcentralcanada.ca/pmcc/articles/PMC3230337/professionaldevelopmentf/ajpe759176.professionaldevelopmentf>
- Lin, N. (2002). *Social capital: a theory of social structure and action*. New York: Cambridge University Press.
- Majid, S. (2004). Continuing professional development (CPD). Activities Organized by Library and Information Study Programs in Southeast Asia. *Journal of Education for Library and Information Science*, 45(1), 58-70.
- Manca, S. ve Ranieri, M. (2013). Is it a tool suitable for learning? A critical review of the literature on Facebook as a technology-enhanced learning environment. *Journal of Computer Assisted Learning*, 29(6), 487-504.

- Mathews, B. S. (2006). Do you Facebook?: networking with students online. *C&RL News*, 67(5), 306-307.
- Mattingly, T. J., Cain, J., Fink, J. L. (2010). Pharmacists on Facebook: online social networking and the profession. *Journal American Pharmaceutical Association*, 50(3), 424-427.
- McCallum, I. (2015). Use of social media by the library: current practices and future opportunities. A white paper from Taylor & Francis. *The Australian Library Journal*, 64(2), 161-162.
- McKenzie, D. (2015). *Getting social, media. Library grits*. Erişim adresi: <http://librarygrits.blogspot.com/2015/12/getting-social-media.html>
- McKenzie, D. (2016). *Facebook groups supporting professional learning. Library grits*, 23 Nov. 2016. Erişim adresi: <http://librarygrits.blogspot.com/2016/11/facebook-groups-supporting-professional.html>
- Meyrowitz, J. (1997). Shifting worlds of strangers: medium theory and changes in “them” versus “us”. *Sociological Inquiry*, 67(1), 59-71.
- Oberg, D. (2002). The affective dimension of information literacy. In S. Capra & J. Ryan (Eds.), *Problems are the solution: keys to lifelong learning* (ss. 37-56). Brisbane, Australia: Capra Ryan & Associates.
- Onuoha, U. D. (2013). Librarians' use of social media for professional development in Nigeria. *Information Management and Business Review*, 5(3), 136. Erişim adresi: <https://professionaldevelopmentfs.semanticscholar.org/9c23/1e4b973aa8bd20ad64610c49d208f73cbc73.professionaldevelopmentf>
- Parveen, N. (2011). Use of social networking site (Facebook) in making awareness among the library and information science professionals of university libraries of U.P: a case study. *International Journal of Digital Library Services*, 1(1), 9-17.
- Ramsey, E., ve Vecchione, A. (2014). Engaging library users through a social media strategy. *Journal of Library Innovation*, 5(2), 71. Erişim adresi: <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.679.6263&rep=rep1&type=professionaldevelopmentf>
- Ranieri, M., Manca, S. ve Fini, A. (2012). Why (and how) do teachers engage in social networks? An exploratory study of professional use of Facebook and its implications for lifelong learning. *British Journal of Educational Technology*, 43(5), 754-769.
- Roncaglia, G. (2009). School libraries and social networks. In *Proceedings of the 38th Annual Conference of the International Association of School Librarianship, incorporating the 13th International Forum on School Librarianship. Abano Terme – Padova, 2-4 September 2009*, (ss. 1-9). Erişim adresi: <http://dspace.unitus.it/handle/2067/1275>
- Simons, R. N., Ocepek, M. G. ve Barker, L. J. (2016). Teaching tweeting: recommendations for teaching social media work in LIS and MSIS Programs. *Journal of Education for Library and Information Science*, 57(1), 21.
- Suraweere, S. A. D. H. N... Shah Nawaz Mahesar vd. (2011). Value of social networking in libraries and information organization in Asia and Oceania. *World Library and Information Congress: 76th IFLA General Conference and Assembly*. 10-15 Aug. 2010, Gutenberg, Sweden, 2011. Erişim adresi: <https://www.ifla.org/past-wlic/2010/145-suraweera-en.pdf>
- Vassilakaki, E. ve Garoufallou, E. (2015). Library Facebook practices for creating and promoting a professional profile. *Program*, 49(3), 343-359.
- Wang, Q., Woo, H. L., Quek, C. L., Yang, Y. ve Liu, M. (2012). Using the Facebook group as a learning management system: an exploratory study. *British Journal of Educational Technology*, 43(3), 428-438.
- Wassen, H. (2016). *Professional development on Facebook*. Erişim adresi: <https://www.kau.se/en/matematik/research/forskningsprojekt/professional-development-facebook>
- Young, S. W. H. ve Rossmann, D. (2015). Building library community through social media. *Information Technology and Libraries*, 34(1), 20-37. Erişim adresi: https://scholarworks.montana.edu/xmlui/bitstream/handle/1/9112/Young_BuildingCommunity_A1b.pdf